



www.tirej.info

www.tirej.name

Gulbijêrkek kurtehelbestên japonî

Haiku bo havînê û demsalên dî

Bijartin û wergerandin:

Husein Muhammed

Naverok

Shiki Masaoka [1867 – 1902].....	2
Kiyohara no Fukayabu [??? – ???].....	34
Matsuo Basho [1644 – 1694].....	37
Etsujin [1656 – 1739].....	45
Hashin [??? – ???].....	46
Kobayashi Issa [1762 – 1826].....	47
Shuson Kato [??? – ???].....	49
Kijo Murakami [1865 – 1938].....	50
Soseki Natsume [1867 – 1916].....	51
Raizan [??? – ???].....	52
Ryusui [1691 – 1758].....	53
Koji [??? – ???].....	54
Kyoshi Takaham [1874 – 1959].....	55
Soji [??? – ???].....	57
Tachibana Hokushi [1665 – 1718].....	58
Iwa no Hime [??? – 347].....	59
Kakinomoto no Hitomaro.....	61
Yamabe no Akahito [??? – ???].....	63
Gyosei Shonin [??? – ???].....	64
Otomo no Yakamochi [718 – 785].....	65
Abe no Iratsume [??? – ???].....	66
Ichihara Shinno [??? – ???].....	67
Kasa no Iratsume [sedsalan 8ê].....	68
Ono no Komachi [833 – 857].....	71
Ki no Tsurayuki [872 – 945].....	73
Ise no Iratsume [??? – ???].....	75
Atsumichi Shinno [??? – ???].....	82
Izumi Shikibu [974 – 1033].....	83
Kano Tsunenobu [1636 – 1713].....	84
Saigyo Hoshi [1119 – 1190].....	85
Shunzei kyo no Musume [1171 – 1252].....	90
Taira no Tadanori [1144 – 1184].....	91
Minamoto Toshitsune [1159 – 1189].....	92

Myoe [1173 – 1232].....	93
Go-Toba Tenno [1180 – 1239].....	94
Kayo Mon'in Echizen [??? – ???].....	95
Kotomichi Okuma [1798 – 1868].....	97
Akemi Tomioka [??? – ???].....	100
Fujiwara no Ariie [??? – ???].....	101

Êvarek tavheyv,
 kulîlkêñ darhilûyan
 diwerin ser têlêñ sazê

Shiki

Keviran jî diniximîne
giyayê li ser gorran
bi çemên rondikan avdayî

Shiki

Bêna biharê tê
ji nivînên
ez nesax di nav re

Shiki

Ji gundiyê
hatibû feke gulan
pare hatin dizîn

Shiki

Piştî gulan
xweş e
xwe pal dim

Shiki

Hilma bayî
û şênahiya ciyayî
- biheşt

Shiki

Li warê me
çiya jî dibişirin
li her rexî

Shiki

Bêyî dilsojî
pisîkê xwe
li çivîka reben da

Shiki

Ger vegerrîma niha,
min dê li ser rîya xwe
tenê mijâ biharê bidîta

Shiki

Piştî min
tu gihandî wexerê,
li para me girîm

Shiki

Dixwazim binivim,
bi nermî mêşan
bimeriçîne, bê zehmet

Shiki

Piştî kuştına tevnpîrkekê
ca çendî hest bi tenêtiyê dikim
li vê şeva sar!

Shiki

Heyva nîvroyê:
û ba hemêz dike
şênahiya sava

Shiki

Havîn û çem:
ca pir bo ci ye

– dide av avê

Shiki

Bahoza havînê

hemî kaxezêن min
li gel xwe birin

Shiki

Çîmena havînê
û di bin ve
gorrêن zeriyêن Sagayê

Shiki

Bo sivikkirina
barê şevêن havînê
bi roj çend kêlîkan dinivim

Shiki

Pêşûyêن havînê
mirî dadiwerin
ser nameya min

Shiki

Budayê mezin
madê xwe naguherrîne
ger gjilok jî bibare

Shiki

Li êvarêن badar yên payizê
dil vedigerre
ber û nav pirtûkan

Shiki

Du payiz in:
ya nemanê bo min,
ya jînê bo te

Shiki

Payiza çûna min,
bêyî xwedayan,
bêyî budayan

Shiki

Bayên payizê ne xem in
ger bi saxî hev bibînin em
– ez û tu

Shiki

Şev dirêj e; dipûnijim:
pa dê çawan bin
hezar sal ji niha pêve

Shiki

Kulind kulîlkan didin;
dê ji Buda zêdetir
bibin dermanê kuxika min

Shiki

Ronahiya fanosan,
ji gupika daran
rengê payizê dibînim

Shiki

Kurrikê kilmûşok
tê dikoşe bifiroşe
tevî ku ji sarmayê direcife

Shiki

Em zivistanê
bi hev re diborînin,
ez û pênûs, bi nivîsînê

Shiki

Naçilmise
tenêtiya
darhilûyê

Shiki

Deh sal
têkoşîn, û demê
betenî xwariye

Shiki

Di çemî de serav e
kelexê seyek bêxwedî
– zivistan zivistan e

Shiki

Jiyana min dê bi dawî bibe
dema dem hatibe
– li spêdeya şeva min

Shiki

Ca çendî şeyda ne dil:
dema em bi hev re jî
em bêriya hev dikin.

Fukayabu

Mîna dilî bi tenê
xunav êdî

li ber hilmbûnê ye

Nenas

Bêyî meya herrikbar

ma çawan dibe zewqgirtina
ji ku'lîkêñ gilyazan

Nenas

Lîçek ava genî!
Beqek xwe diavêjiyê
– şepîna avê

Basho

Berfa nexrîn ya nerm!

Têra daçemandina

nêrgizan dike

Basho

Virve bizivire
li payiza dereng
ez jî hest bi tenêtiyê dikim

Basho

Bihar diçे
çivîk diqîje
rondik di çavêن masî ne

Basho

Kepira havînê
Kerem ke û xwe berde
nav gulistan û çiyastanê

Basho

Ji hemî rexan ve
ba ku'lîkên gilyazan
tîne deryaçeyê

Basho

Kes nameşe
bi vê rê ve ji bilî min,
vê êvara payizë

Basho

Ewr xwiya dibin
û didin mirovî derfeta bêñvedanê
ji nerîna li heyvê

Basho

Bi gulan niximandî,
tavilê dixwazim bimirim
di vê xewna me de!

Etsujin

Ne erd

ne esman – lê dîsan jî
pertolên berfê datêñ

Hashin

Zelamek, bi tenê -
mêşek, ew jî bi tenê -
di nîgarxaneya mezin ve

Issa

Tavîbaranek tavil –
û rûs siwar im
li hespek rûs!

Issa

Mêriyekê dikujim
û lê divarqilim ku
sê zarrokên min lê dinerî

Shuson Kato

Yekem spêdeya payizê:
neynika lê dinerim
rûyê babê min dide

Kijo Murakami

Qirrereşk firriye dûr:
hejîn li ber tava êvarê,
darek bêpel

Soseki Natsume

Ey keçên birincîn!
Tek tiştê neherrîdar
stiranêñ we ne

Raizan

Di hemî vê hênikahiyê de
ma heyy jî nivistî ye?
Di wê gerravê de?

Ryusui

Pelên beyî
hestêن daran in
jê diwerin

Koji

Li çemî dinerim.

Tîvilê mozê

ji dest min dikeve.

Kyoshi Takaham

Min kulîlkek gilyazê girt destê xwe.

Dema min destê xwe vekir,
ti tişt tê de nebû.

Kyoshi Takaham

rojek gewr ya payizê,
li betenek zêrrîn
kajek bi tenê

Soji

Şewitiye kolikê min
lê delal e gilyaza
li serê girikî

Hokushi

Wek niha ku sax im
dê di gorrê de jî
li benda te bim

Iwa no Hime

Naxwazim bê sebeb
ji te hez bikim.
Baştir e bi çolê bikevim,
serê xwe danim ser kevirekî,
bimirim.

Iwa no Hime

Şevreş e
li gelî, li girikan.
Çem digurme
wek birûskê bi çiya de
û bahozekbihêz e.

Kakinomoto no Hitomaro

Şev, şeva dirêj
mîna kilika tawisê çiyayî
ya axê şeq dike
dema dileze -
ma ez dê herdem bi tenê binivim?

Kakinomoto no Hitomaro

Nîşanî te,
nîşanî tenê te
dixwazim bidim
kulîlkên darhilûyê.
Berf bariye - û aniha
herdu dê bibin yek.

Yamabe no Akahito

Û hemî
kulîlkêن biharan û
pelêن rengîn yên payizan
nîşan in,
nayêن sextekirin.

Gyosei Shonin

Naniwaya rûlan,

ya bayan!

Bila bimînim

li wir sal bi sal

li deryayê binerim.

Otomo no Yakamochi

Dilê min jî
bi her kêliyê
kun kir qumaş
dema min dirû
ew taxima li wî.

Abe no Iratsume

Darêن lal jî
li nêzî xwe hene
xwişk û bira.
Xemgîm im ku
neçar im bi tenê bim.

Ichihara Shinno

Êvar ji hemiyan
xembartir in.
Timtêla te radibe ber çavan
û dipeyivin wek bizanim,
bibîzim ku tu dipeyivî.

Kasa no Iratsume

Heyv ava dibe rojava,
bayê payizê tê
û ez bi tenê me,
bi tenê me û bêriyê dikim,
westiyayî bi tenê bendewar im

Nenas

Jiyan dibe hilm
wek xunava spêdeyê.
Lê gerçi pîr jî dibim,
dîsan jî xort im, yar,
dema bendewarî te me.

Nenas

Gulek heye
ya rengê wê nabêje
ka çawan diçilmise:
ew gul ya şen dibe
di dilî de.

Ono no Komachi

Ev dinya,
yan xewn e yan rastî.
Çi xewn e?
Ger rastî be ya heyî,
ez ne rastî me, na.

Ono no Komachi

Binere, bihar e,
çeqêñ daran kesk in
li ber bêna bayî,
dargilyaz kulîlkan didin,

dibiriqin pirr dûr jî.

Tsurayuki

Kulîlkêñ darhilûyê
hê nawerin.
Av hê diherrike

û tê re diteyisin
wêneyêن kulîlkan.

Tsurayuki

Mêrga biharê
mijek spî girtiye

lê qazquling
difirrin biyanistanê
bêgulistanê.

Ise no Iratsume

Çeng bi çeng ve

difirrin qazquling
li esmanan,
dikarî wan bijimêrî jî.
Wa zelal e heyva şeva payizê.

Nenas

Tê gotin ku
di nav babelîskê de
aramiyek heye -
lê çima di bahoza
evîna min de nîne?

Nenas

Salên dibezin
gulên diwerin û
ava diherrike...
ma dê bi ya min bikin
ger bibêjimê: "bisekinin!"?

Nenas

Tu li bal min?

Yan ez li bal te?

Nayê bîra min

di xewê de yan şiyar,
rastî yan xewn? De bêje.

Nenas

Diyar e êdî kes nîne

ku bêt bîrê.

Sal borîne

û her yek çûye

ser rîya xwe.

Nenas

Ax çend
mîna cîhana me ne
kulîlkêن gilyazan:
bi awirekê dipışkîvin,
bi yek dî diçilmisin.

Nenas

Wa dereng e êdî,
nîvşev e, payiz e, yar -
û ma nabînî, heyv
hilatiye serê çiya,
bi zelalî, bêewr.

Atsumichi Shinno

Hesretê, yar,
kiriye hezar pirt
ev dil.
Lê pirtek tenê jî
pûç neçûye.

Izumi Shikibu

Li gel êvara payizê
di nav zeviya genim re
di ser tanî re
bi xışxışokî
dibe mîvanê mala min ba.

Tsunenobu

Kulîlkêن gilyazan
dawerîne û
mirov jî nemane.
Li vir li binê çiya
di xanîkê min ve aramî ye.

Saigyo

Ax heyvek çi zelal e!
Tavilê hêviyek
xwe li dilê min dide:
xwezî sala bêt jî
vê êvarê bijîm.

Saigyo

Bi rê ve me
di ser çiyayên Suzuka re.
Dinyayê dihêlim.
Û dîsan jî ji dizîkî ve dipûnijim:
gelo qedera min ci ye?

Saigyo

Li çiya dijîm,
ji xelkê veşartî.

Dar rût in
û pelên wan
min ji heyvê venaşêrin.

Saigyo

Sal revîne.

Min xeyal nedikir
êdî vegerrim vir.
Ez pirr jiyame,
ey Nakayamaya şevîn.

Saigyo

Rikerast dikeve dilî
bayê sar yê şevê
ji nav zeviyêñ payizê,
nalîna çivîkan
ji meydanêñ xortaniya min.

Shunzei

Shiga,
bajarê împaratorî,
ruxandî, kavil -
tenê dargilyaz
wek berê pişkivî ye!

Tadanori

Çiyayêن Yoshino –
aniha li wir
berfa çûrr bariye.
Mij radibe: bihar e
li warê zarrokiya min.

Yoshitsune

Ez dê niha biçim
pişt çiyayan.
Tu jî, heyvê, were
da her şev

em hogirên hev bin.

Myoe

Ne gulek,
ne pelek bi darê ve.
Hema kêlîkekê

çeqêن çamê
bixemilîne, berfê!

Go-Toba Tenno

Ba ji deryayê ve tê,
şev tarî dibe, sar dibe.

Li kendava Tago
kuçkên masîgiran
geş diçirisin.

Kayo Mon'in Echizen

Hê jî bi sarî

dûr li raserî çiyayan
şewqê dide heyva biharê.
Esman ewr-girtî ye.
Berf bênavbirr dibare.

Kayo Mon'in Echizen

Ax çendî sade ye
ev dilşadî:
vekirina qalikê,
dîtina nokên tê de
û hevahengiya wan.

Kotomichi

Ji betena çiyayî
berev jêr ta malê
min digihîne
heyv û li gel min
di derî re tê nav baxçe.

Kotomichi

Qet nayê bîra min -
wer dixwiye ku kesek
hatibe vir
û ji vir çûbe
dema nivistî bûm.

Kotomichi

Stiranê darbirran.

Stirana çivîkan.

Û xwişîna avê.

Giyayê xunavê şilkirî.

Ewrê li raserî kajan.

Akemi

Bamboyêñ Fushimiyê
di bin berfê ve dişkên.

Paşî pira xewnan
di me de dipiçe –
û em êdî hev nabînin.

Ariie